

демократії [Електронний ресурс] / В. П. Заблоцький // Українсько-канадський проект «Розбудова демократії». – Режим доступу: http://www.democracy.kiev.ua/publications/collections/conference_2000/section_4/Zablotsky.pdf

⁶ *Бабичев И. В.* Муниципальные юридические конструкции: системно-структурный анализ : автореф. дис. на соискание учен. степени д-ра юрид. наук : спец. 12.00.02 «Конституционное право ; муниципальное право» / И. В. Бабичев. – М., 2011. – С. 17, 49–51; *Баймуратов М. О.* Місцеве самоврядування як загальний спадок людської цивілізації та феномен сучасного світового конституціоналізму / М. О. Баймуратов // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2009. – № 4–5. – С. 46; *Кампо В.* Являється ли Украина конституционным государством? / В. Кампо // День. – 1999. – 18 ноября. – № 213; *Кампо В. М.* Український муніципалізм: історія і сучасність / В. М. Кампо // Хроніка–2000. Український культурологічний альманах. – 1998. – Вип. 27–28. – С. 492–504; *Солонин А. Ю.* Система органів місцевого самоуправління: Конституційно-правовий аналіз : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 «Конституционное право; муниципальное право» / А. Ю. Солонин. – Челябинск, 2006. – С. 9.

⁷ *Шматова Е. С.* Муниципализм на Западе и в России: цивилизационные модальности и социальные организации : дис. на соискание учен. степени канд. филос. наук : спец. 09.00.11 / Е. С. Шматова. – Ростов-на-Дону, 2005. – 201 с.; *Шматова Е. С.* Цивилизационные детерминанты муниципализма / Е. С. Шматова // Рубикон : сб. науч. работ молодых ученых / ФГОУ ВПО «Юж. Федер. ун-т». – Ростов н/Д., 2007. – Вып. 43. – С. 10–12.

⁸ *Батанов А. В.* Современный европейский муниципализм как феномен человеческой цивилизации / А. В. Батанов // Вестник Института законодательства Республики Казахстан. – 2012. – № 1 (25). – С. 30–37; *Батанов А. В.* Современный европейский муниципализм: концептуальные проблемы теории муниципального права / А. В. Батанов // Сборник тезисов докладов III Международной научно-практической конференции «Юридическая наука как основа правового обеспечения инновационного развития России» (Кутафинские чтения) ; [г. Москва, 28 ноября 2011 г.] ; МГЮА имени О. Е. Кутафина. Секция конституционного и муниципального права. Сборник тезисов / отв. ред. В. И. Фадеев. – М., 2012. – С. 87–93; *Батанов О. В.* Принципи місцевого самоврядування як ціннісний вимір сучасного муніципалізму / О. В. Батанов // Науковий вісник Академії муніципального управління. Зб. наук. праць. Серія «Право». – 2012. – Випуск 1. – С. 24–32 та ін.

⁹ *Бондарь Н. С.* Гражданин и публичная власть : Конституционное обеспечение прав и свобод в местном самоуправлении : учеб. пос. / Н. С. Бондарь. – М. : ОАО «Издательский дом «Городец», 2004. – С. 111.

¹⁰ *Гураль П. Ф.* Територіальна громада в Україні: історико-правове дослідження : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / П. Ф. Гураль. – Львів, 2009. – С. 1, 5.

¹¹ *Лиска О. Г.* Територіальна громада як суб'єкт місцевого самоврядування : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. упр. : спец. 25.00.04 «Місцеве самоврядування» / О. Г. Лиска. – Х., 2009. – С. 7.

¹² *Баймуратов М. О.* Місцеве самоврядування як загальний спадок людської цивілізації та феномен сучасного світового конституціоналізму / М. О. Баймуратов // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2009. – № 4–5. – С. 46.

Резюме

У статті розкривається сутність категорії «муніципалізм». Показане її місце у системі категорій сучасного конституційного та муніципального права. Виділяються елементи системи сучасного муніципалізму та розкривається їх сутність.

Ключові слова: сучасний муніципалізм, муніципальна влада, муніципальні права особи.

Резюме

В статье раскрывается сущность категории «муниципализм». Показано ее место в системе категорий современного конституционного и муниципального права. Выделяются элементы системы современного муниципализма и раскрывается их сущность.

Ключевые слова: современный муниципализм, муниципальная власть, муниципальные права личности.

Summary

In the article the contest of the category «municipalism» is given. Its place in the system of categories of modern constitution and municipal law is shown. The elements of system of modern municipalism are defined and its contest is analyzed.

Key words: modern municipalism, municipal power, municipal human rights.

Отримано 4.10.2012

М. В. ОНІЩУК

Микола Васильович Онiщук, доктор юридичних наук, президент Інституту правової політики

СИСТЕМА СТРИМУВАНЬ І ПРОТИВАГ В УКРАЇНСЬКІЙ МОДЕЛІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЛАДИ: ПРОБЛЕМИ І ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Відповідно до засад демократичної легітимності організація публічної влади має принаймні відповідати таким критеріям: раціональність і ефективність, збалансованість розподілу повноважень між органами

публічної влади, утвердження і забезпечення прав людини і основоположних свобод. У залежності від суспільного консенсусу щодо форми організації влади здійснюється конституційне оформлення діяльності органів державної влади і органів місцевого самоврядування, які в своїй сукупності складають публічну владу в Україні.

Сучасна модель організації публічної влади в Україні пройшла еволюцію від монархічної форми, яка була притаманна радянській моделі державності, транзитом через суперпрезиденталізм до перехідних змішаних форм, які поєднували в собі парламентаризм і президенталізм. Після набуття незалежності Україною спорадичні і несистемні зміни до Конституції колишньої УРСР 1978 р. відображали досить дивну суміш елементів радянської та ліберально-демократичної форм організації публічної влади, яка містила в собі значний конфліктний потенціал між Верховною Радою і нововведеним інститутом Президента. Гостре протистояння між Президентом і Верховною Радою та деякі інші політичні фактори стали перепорою для прийняття нової Конституції України, внаслідок чого було досягнуто компромісу у вигляді Конституційного Договору від 1995 р., яким фактично встановлювалась суперпрезидентська форма правління із притаманними їй надмірним перерозподілом владних повноважень на користь глави держави – Президента. Частково проблему легітимності Конституційного Договору було забезпечено прийняттям 28 червня 1996 р. нової Конституції України, яка визначила змішану (президентсько-парламентську) форму правління.

У контексті організації публічної влади Конституція України 1996 р. запозичила значне число елементів Конституції V Французької республіки. Згідно з Конституцією 1958 р. у Франції було інституційовано семіпрезиденталізм із значними арбітражними повноваженнями глави держави, відповідно до яких Президент Французької республіки забезпечував належне функціонування органів публічної влади та додержання Конституції і міжнародних договорів Республіки. У такий спосіб Конституція V Французької республіки підкреслила тяглість своєї авторитарної традиції, яка стала предметом численних дискусій серед французьких і зарубіжних конституціоналістів. Навпаки, посилення засад міністеріалізму на шкоду парламентаризму згідно із Конституцією Угорщини 2011 р. – останньою новітньою конституцією серед країн колишнього соціалістичного табору – викликало критику не тільки авторитетних конституціоналістів, але й інституцій Європейського Союзу та Ради Європи.

Задумка засновників Конституції України 1996 р. полягала в тому, що президенталізм, спираючись на професійну бюрократію на засадах безсторонності і наближеності до громадян, дасть змогу мобілізувати інтелектуальну еліту країни для проведення рішучих і корінних реформ. Адже сенс заснування та функціонування будь-якої демократичної влади – це забезпечення рівного доступу кожного громадянина до суспільних благ.

Водночас Конституція України 1996 р. заклала дуалізм виконавчої влади, за якого Президент загалом домінує у процесі формування Кабінету Міністрів, що є відповідальним як перед главою держави, так і перед парламентом.

Треба зазначити, що американський президенталізм, а також французька модель дуалізму виконавчої влади унікальні, а їх запозичення у конституційні системи інших країн виявилися невдалими з точки зору демократичної легітимності. У контексті вітчизняного досвіду конституціоналізму основними передумовами демократичної легітимності французької моделі публічної влади є стабільна політична система із сильними партіями, традиціями парламентаризму, раціональною побудовою публічної адміністрації та ефективною адміністративною юстицією. Це є *conditio sine qua non* для ефективного і раціонального функціонування публічної влади при президентсько-парламентській формі правління. У Франції ефективність президенталізму гарантується не лише стабільністю політичної системи, але й двопалатністю парламенту, що дозволяє стримувати поточні політичні суперечки і спрямовувати увагу депутатів на якість законодавства. При цьому французький парламентаризм дає змогу ефективно впливати на процес формування уряду, оскільки президенти Франції ніколи не ігнорували розстановку політичних сил у Національних зборах, особливо у випадках, коли за результатами парламентських виборів в них формувалася більшість, що не поділяла офіційного політичного курсу глави держави. Володіючи прерогативою на свій розсуд призначати Прем'єр-міністра, Президент завжди брав до уваги пануючі політичні настрої у Національних зборах, адже саме перед парламентом несе політичну відповідальність Рада Міністрів.

Неефективність президенталізму у вітчизняних реаліях зумовлена поміж іншим нестабільністю політичної системи України, одним із факторів якої є нестабільність її виборчої системи. Феномену українського президенталізму притаманні тяга і рух до суперпрезиденталізму, особливо коли глава держави спирається на парламентську більшість.

Конституційна модернізація, що розпочалася 8 грудня 2004 р., лише розбалансувала систему президенталізму в Україні оскільки не зачепила його в істотних елементах. Натомість, вона поглибила конфліктний потенціал між гілками влади завдяки запровадженню дуалізму у процес формування уряду: відповідні повноваження у різних пропорціях отримали і Президент, і парламентська більшість. Повернення до першої Конституції незалежної України, ініційоване рішенням Конституційного Суду України № 20-рп/2010, яким було визнано неконституційним закон № 2222-IV у зв'язку із порушенням конституційної процедури його прийняття, викликало у суспільстві гострі дискусії, у тому числі і щодо необхідності внесення змін до Конституції України в редакції 1996 року. Власне, сукупність вищезазначених та деяких інших факторів стали передумовами для ініціювання громадського обговорення питання про оновлення Конституції України та створення Президентом України Конституційної Асамблеї.

Основою сучасного конституціоналізму є раціональна побудова публічної влади, що заснована на принципах її легітимації народом, поділу влади та забезпечення гарантій прав людини, і яка має на меті недопущення надмірної концентрації влади та зловживання нею. Серед основних інституціональних гарантій сучасного конституціоналізму є парламентаризм і судовий конституційний контроль.

Головна проблема вітчизняного конституціоналізму, що є завжди предметом дискусії, – питання збалансованого розподілу повноважень між законодавчою і виконавчою владою. На відміну від європейської континентальної конституційної традиції, де інститут президентства відноситься до виконавчої влади, в Україні Президент конституційно існує поза поділеною владною тріадою: законодавчою, виконавчою і судовою. Так, наприклад, в Польщі в силу демократичної легітимації основну роль відіграють відносини у площині Сейм – Рада міністрів, незважаючи на введення у політичну систему елементів президенціалізму. У цій системі координат важливе значення має парламентський контроль за публічною адміністрацією оскільки її діяльність з одного боку обмежується правом тобто парламентом через прийняття законів, а з іншого – опосередковується політикою, всю відповідальність за яку несе уряд. При таких умовах за польським Президентом залишається сфера так званої «резервної влади», під якою маються на увазі прерогативи Президента приймати остаточне рішення у разі парламентської чи урядової кризи шляхом прийняття рішення про розпуск Сейму та призначення дострокових виборів до нього. У свою чергу Рада міністрів може ставити перед Сеймом питання про довіру, що є також засобом розв'язання потенційної політичної кризи. Проте Конституція України взагалі не містить цих механізмів, створюючи безвихідну ситуацію у разі виникнення конфлікту у трикутнику інститутів влади «Верховна Рада – Президент – Кабінет Міністрів».

Основна проблема вітчизняної моделі організації публічної влади – відсутність розуміння природи демократичної легітимності уряду, яка може ґрунтуватися лише на народному представництві за результатами парламентських виборів. Це дає змогу сформувавши уряд, що користується підтримкою більшості. Однак демократична легітимність уряду також ґрунтується на безсторонності і наближеності публічної адміністрації до громадян. Така адміністрація складається із професійних чиновників і службовців, які здійснюють свої владні повноваження на основі закону із дотриманням вимог належної правової процедури. Раціоналізація діяльності органів публічної влади передбачає диференціацію професійної публічної служби та запобіжні механізми у разі виникнення конфліктів інтересів між публічною службою та приватними справами, зокрема, боротьбу із корупцією. Незалежність судової влади та належне дотримання процедур парламентського контролю за діяльністю уряду і адміністрації дають змогу ввести систему стримувань і противаг в оптимальні рамки та забезпечити їх збалансованість. Апелювання до механізмів делегативної демократії, що обґрунтовують інститут глави держави як основний інститут рефлексивної легітимності, за дослідженням аргентинського політолога О. Донелла не дало оптимальних і ефективних результатів. Підтвердженням тому – плоди популістської ідеології Перона в Аргентині. Обставини, за яких Президент України разом з Верховною Радою мають найвищий рівень легітимності у зв'язку з формуванням цих інституцій шляхом прямих виборів, очевидно не означають представництва глави держави у тих же обсягах.

У свою чергу потребує переосмислення концепція представництва у парламенті. В Україні дуже гостро постало питання щодо запровадження двопалатного парламенту, яке на перший погляд є неприйнятним оскільки Україна – унітарна держава. Водночас значне число унітарних держав Європи мають двопалатні парламенти, які успішно функціонують (Польща, Франція, Італія, Хорватія, Чехія тощо). Як правило, двопалатність в унітарних державах розглядається як форма участі регіонів у здійсненні національної політики та засіб покращання якості законодавства, що загалом підвищує рівень демократичної легітимності публічної влади та значною мірою звільняє законодавчий процес від мінливих політичних пристрастей, раціоналізує та вводить його у рамки правової визначеності як компонента верховенства права.

Двопалатність парламенту зумовлює однакове представництво регіонів у верхній палаті – Сенаті, до якої народних представників слід обирати строком на шість років з метою впровадження механізму її ротації на третину кожні два роки. До повноважень Сенату слід віднести затвердження загальнонаціональних і галузевих програм, призначення посадових осіб у незалежних публічних органах і агенціях (на кшталт нинішніх Рахункової палати чи національних комітетів), остаточного схвалення законопроектів і правових актів уряду, виданих у порядку делегованого законодавства. З урахуванням особливостей державного устрою України та з огляду на необхідність реалізації принципу верховенства права – це має бути модель «слабкої верхньої палати і сильної нижньої палати».

Саме з цих міркувань, а також ґрунтуючись на засадах правової визначеності і правомірності очікувань, доцільним є конституційне запровадження пропорційної виборчої системи за відкритими регіональними списками по виборах депутатів нижньої палати – Національних зборів. Це дасть змогу забезпечити реальну підконтрольність і підзвітність парламенту перед народом України. Цій меті також повинно слугувати обмеження обсягу депутатської недоторканності, яка на сьогодні є абсолютною і не відповідає сучасним засадам парламентаризму. Таке обмеження уявляється у можливості затримання депутата безпосередньо на місці вчинення злочину із невідкладним повідомленням про ці обставини Голови Національних зборів або Голови Сенату. Також не може поширюватися депутатська недоторканність на парламентаріїв, які вчинили тяжкий злочин відповідно до кваліфікації Кримінального кодексу.

Для оптимізації діяльності Національних зборів слід змінити вимоги щодо його повноважності та кворуму засідань. Відповідно до ідеї народного представництва та природи мандату має неухильно забезпечуватися особисте голосування у парламенті шляхом унормування депутатської відповідальності: адміністра-

тивної чи кримінальної. У свою чергу повноважність і кворум слід диференціювати в залежності від кола питань, які будуть розглядати Національні збори. Це зумовить імплементацію у Конституцію України системи градації законів на конституційні (про внесення змін до Конституції України), органічні та звичайні. У залежності від виду законопроекту можна диференціювати як кворум засідання, так і кількість голосів, необхідних для прийняття відповідного законопроекту.

Введення бікамералізму змінює хід законодавчого процесу, оскільки дві палати парламенту мають прийняти закон в ідентичній редакції. Якщо буде запроваджена система «слабкий Сенат – сильні Національні збори», то у разі виникнення розбіжностей у редакціях законопроектів між палатами, остаточне рішення має залишатися за Національними зборами, які можуть повторно схвалити законопроект відповідно до необхідної кількості голосів для його прийняття у порядку звичайної процедури для цієї категорії законів (конституційних, органічних чи звичайних). Якщо ж буде запроваджена модель рівних палат, то узгодження редакцій законопроектів має здійснюватися шляхом створення палатами паритетної комісії, яка остаточно схвалює його в якості закону, або через так звану процедуру «човникового руху», яка передбачає остаточне схвалення палатами законопроекту винятково в ідентичній редакції.

Засади демократичної легітимності передбачають формування уряду у єдиний інституційний спосіб, що не виключає можливості створення «уряду меншості» або «службового кабінету» у випадку нездатності нижньої палати виконати це завдання. Основна мета названих процедур – гарантувати суспільству дієвий уряд, який би міг ефективно реалізувати політику нації.

Послідовність інвеститури Кабінету міністрів має бути наступною. Після чергових виборів Президент за результатами консультацій між лідерами фракцій Національних зборів доручає особі, що користується підтримкою більшості у парламенті, у 14-денний термін сформувати уряд, склад якого він затверджує своїм указом. Прем'єр-міністр після створення уряду зобов'язаний невідкладно, але не пізніше 30-денного терміну з моменту його формування, отримати вотум довіри від Верховної Ради. Отримання вотуму довіри означає згоду парламенту щодо персонального складу уряду та затвердження його програми.

Якщо такої особі у 14-денний термін не вдається сформувати Кабінет міністрів, то Президент передає це право особі, яка має підтримку другої за чисельністю парламентської фракції. У разі якщо не досягнуто згоди щодо інвеститури уряду відповідно до вище зазначених умов, Президент призначає «службовий уряд», розпускає Верховну Раду і призначає нові вибори до нижньої палати парламенту, які відбуваються у строк 40–60 днів. За відсутності нижньої палати парламенту Сенат, наприклад як у Чехії, виконує повноваження Національних зборів щодо підготовки і прийняття законів з окремих питань, які потребують невідкладного вирішення. Остаточне їх схвалення здійснюється нижньою палатою наступного скликання.

Уряд несе відповідальність перед Національними зборами оскільки функціонально він може отримувати свою легітимацію виключно через орган народного представництва, який до того ж, виконуючи законодавчі повноваження, є політичним форумом нації. Тому з метою забезпечення функціонування ефективного і відповідального уряду необхідно в текст Конституції включити положення про солідарну відповідальність уряду та галузеву відповідальність міністрів.

Солідарна відповідальність уряду означає його відповідальність за здійснення внутрішньої і зовнішньої політики нації. Її наслідками є відставка уряду у повному складі. Галузева відповідальність міністрів передбачає відповідальність міністрів за діяльність його відомства або виконання наданих Президентом чи Прем'єр-міністром завдань. Така форма має важливе значення, особливо, у випадку призначення на посаду міністра «без портфеля», який виконує окрему доручену роботу поза відомчим розподілом функціональних обов'язків.

Задля забезпечення стабільності уряду та його підзвітності необхідно ввести інститут «конструктивного вотуму». За цією процедурою депутати Національних зборів отримують право висловити недовіру уряду, що дає можливість парламенту у 14-денний строк сформувати новий склад уряду та затвердити програму його діяльності. У разі, якщо Національні збори не в змозі сформувати новий склад уряду, Президент приймає рішення про розпуск Національних зборів і призначає дострокові вибори.

У розділі про виконавчу владу можна включити положення про статус публічних службовців (державних і муніципальних), які повинні бути політично нейтральними, неупередженими та незалежними у своїй діяльності, що забезпечується відповідними гарантіями і юридичною відповідальністю у випадку правопорушення.

Останніми тенденціями сучасного конституціоналізму у системі публічної адміністрації є не лише розвиток зв'язків ієрархії, але й горизонтальних зв'язків, а також розширення інституту адміністративного договору як інструменту забезпечення суспільного блага. Тому у Конституції України має бути окремий розділ, присвячений правовому статусу незалежних органів влади, зокрема агентств, що надають специфічні адміністративні послуги і діяльність яких базується на легітимності, безсторонності та наближеності до громадян. Наприклад, вдається невиправданим розташування у розділі «Верховна Рада» Конституції України положень, які визначають статус Рахункової палати адже за своєю природою це незалежний орган влади, який здійснює функції публічного аудиту щодо використання коштів Державного бюджету. Та обставина, що Верховна Рада домінує у процедурі формування названої інституції, не дає достатніх підстав вважати Рахункову палату структурним підрозділом парламенту.

З метою забезпечення балансу повноважень у системі поділу влади слід посилити статус Конституційного Суду. Для цього доцільно розширити його компетенцію у питаннях щодо розгляду конституційних скарг,

вирішення спорів про повноваження між органами публічної влади, перевірки конституційності парламентських і президентських виборів, рішень адміністративного суду про розпуск політичних партій. Це вимагатиме певних змін в організаційній структурі єдиного органу конституційної юрисдикції України. Однак, головна проблема нинішнього Конституційного Суду, яка потребує якнайшвидшого вирішення, полягає у необхідності віднайти такі підходи до трактування принципу верховенства права, такі методи інтерпретації Конституції України під час розв'язання конституційно-правових спорів, які б повсякчасно стверджували основне призначення публічної влади – забезпечення і захист прав людини та їх основоположних свобод. З інституціональної точки зору Конституційний Суд має самостійно вирішувати питання щодо притягнення до дисциплінарної відповідальності чи звільнення суддів шляхом запровадження у його складі дисциплінарної палати, яка за результатами внутрішнього розслідування і слухань може ставити перед органом, що здійснив призначення на посаду судді, питання про його звільнення з посади за порушення присяги або правил несумісності. Такий підхід об'єктивно підживитиме незалежність судді Конституційного Суду від того органу, що його призначив, і дійсно гарантуватиме його незалежність та безсторонність.

Формування збалансованої системи стримувань і противаг лише на рівні матеріального права не завжди дає позитивний ефект, як показує українська історія. Багато що залежатиме від політико-правової практики втілення ідеї раціоналізації влади у контексті неухильного забезпечення прав людини і основоположних свобод. Досвід вивчення питань життєздатності і ефективності моделей і форм організації публічної влади як в Україні, так і в європейських країнах дає можливість зробити висновок, що для України найбільш оптимальною і рекомендованою є парламентська модель організації публічної влади із сферою «резервних повноважень» Президента, які надають йому достатньо засобів для вирішення парламентських чи урядових криз. Необхідною гарантією цього є утвердження конституційного судочинства як незалежної і безсторонньої інституції, що забезпечує усталеність засад демократичної і правової держави.

Резюме

На підставі порівняльного аналізу автором охарактеризовані стан, проблеми і тенденції розвитку конституційно-правових інститутів в країні, що забезпечують функціонування системи стримування і противаг в українській моделі організації влади. Розглянуті ідеї раціоналізації влади у контексті неухильного забезпечення основних прав і свобод людини, шляхи реформування та удосконалення взаємодії таких конституційних органів, як: президент, парламент, уряд, конституційний суд. Висловлюється думка, що для України найбільш оптимальною і рекомендованою є парламентсько-президентська модель організації публічної влади із сферою «резервних повноважень» Президента, які надають йому достатньо засобів для вирішення парламентських чи урядових криз.

Ключові слова: М. Оніщук, конституціоналізм, верховенство права, легітимация, президенціалізм, парламент, публічна адміністрація.

Резюме

На основании сравнительного анализа автором охарактеризованы состояние, проблемы и тенденции развития конституционно-правовых институтов в стране, которые обеспечивают функционирование системы сдерживания и противовесов в украинской модели организации власти. Рассмотрены идеи рационализации власти в контексте неукоснительного обеспечения основных прав и свобод человека, пути реформирования и усовершенствования взаимодействия таких конституционных органов, как: президент, парламент, правительство, конституционный суд. Высказывается мысль, что для Украины наиболее оптимальной и рекомендованной есть парламентско-президентская модель организации публичной власти со сферой «резервных полномочий» Президента, которые предоставляют ему достаточно средств для решения парламентских или правительственных кризисов.

Ключевые слова: М. Оніщук, конституціоналізм, верховенство права, легітимация, президенціалізм, парламент, публічна адміністрація.

Summary

On the ground of comparative analysis the author characterized the status, problems and development tendencies of the constitutional and legal institutions in the country that ensure functioning of the check and balances system of Ukrainian government organization model. The author considered the ideas of governmental rationalization within the context of steady ensuring fundamental human rights and freedoms and ways to reform and improve the interaction between such constitutional authorities as: the President, the Parliament, the Government, the Constitutional Court. There is expressed an opinion that for Ukraine the most optimal and recommended is a parliamentary-presidential model of public authority with a scope of "standby authorities" of the President that provide him with sufficient means for solving parliamentary or governmental crises.

Key words: M. Onishchuk, constitutionalism, rule of law, legitimation, presidentialism, parliament, public administration.

Отримано 4.10.2012